

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond
rütmimuusika õppekava

Kristiina Päss

SU VIRVETE TAGA

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa

Juhendaja: Iñaki Sandoval Campillo, PhD, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia direktor

Kaitsmisele lubatud .....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2018

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. LOOMINGULISE TEGEVUSE ARENG MUUSIKAS	4
1.1. Looming Elleri muusikakoolis.....	4
1.2. Looming TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias	5
2. KRISTIINA PÄSS BLUE GALLERY	6
2.1. Koosseisud ja tegevus	6
2.2. Kontseptsioon.....	8
3. KONTSERDI REPERTUAAR	9
3.1. Kontserdi kontseptsioon	9
3.2. „Mets“	10
3.3. „Aed“	10
3.4. „Ma seisan su pajupuu all“	11
3.5. „I could never be the one“	11
3.6. „Vana tarkus“	12
3.7. „Hommik“	13
4. KONTSERDI ETTEVALMISTUS.....	14
4.1. Muusikud.....	14
4.2. Proovid.....	15
4.3. Valguskunstnik	16
4.4. Visuaalikunstnik	16
4.5. Helikunstnik	17
KOKKUVÕTE	18
KASUTATUD ALLIKAD	19
LISAD	20
Lisa 1 „Mets“	20
lisa 2 „Aed“	21
lisa 3 „Ma seisan su pajupuu all“	24
lisa 4 „I could never be the one“	26
lisa 5 „Vana tarkus“	28
lisa 6 „Hommik“	29
lisa 7 Plakat	30
lisa 8 Lavaplaan ja tehniline raider	31
SUMMARY	32

SISSEJUHATUS

Loov-praktilise töö kirjalikus osas anna ülevaate oma muusikalise loomingulise tegevuse algusest ja arengust muusikaõpingute ajal Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias. Järgnevalt kirjeldan oma muusikalise projekti Kristiina Päss Blue Gallery tekkelugu ja koosseisulist ning sisulist muundumist kuni diplomikontserdini välja. Minu diplomikontsert „Su virvete taga“ toimub 22. mail 2018 kell 19:00 Pärimusmuusika aida väikeses saalis.

Kontsertkavas „Su virvete taga“ tulevad esitusele muusikalised jutustused erinevatelt naistelt teemadel, mis on igapäevaselt meie ümber, kuid justkui ei paistagi välja. Need lihtsad ja rasked asjad, millest enamasti ei räägita ning jäävad justkui virvenduseks veepinnal. Oma kontserdiga viin ma kuulaja emotsionaalsele retkele uurima lugusid, mis on nende virvete taga.

Kontserdi eesmärgiks on esitleda Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias õppimise ajal loodud omaloomingut ja näidata loomingulist ning vokaaltehnilist arengut läbi nelja aasta. Samal ajal teen ma uue koosseisuga oma muusikale värskenduskuuri, mis loob valutuma pinnase koolikeskkonnast loov-interpreedi ellu astumiseks. Ansamblikoosseisus on Elina Kasesalu viiulil, Jorma Toots klaveril, Tõnis Koppel kontrabassil ja Karl-Markus Kohv trummidel.

Lõpetuseks kirjeldan kontserdi ettevalmistusprotsessi ja koostööd muusikute, visuaaltehnoloogi, valgustaja ja helindajaga.

Olen väga tänulik oma koostööpartneritele diplomikontserdi laval ja lava taga. Eriline tänu läheb minu erialaõpetajatele Sirje Medellile, Novella Hansonile, Marek Taltsile ja lõputöö juhendajale Iñaki Sandoval Campillole. Tänan Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiat ja Pärimusmuusika Aita.

1. LOOMINGULISE TEGEVUSE ARENG MUUSIKAS

Oma esimesed muusikalised omaloomingu kogemused sain punkbändis Sensatsiooniline Tartu Kevadbänd, kus mängisin basskitarri. Lisaks lihtsamate bassiriffide loomisele, mis repertuaaris kasutusele võeti, sain katsetada ka bändiliidri tekstide viisistamist. See pakkus mulle endalegi üllatuseks suurt rõõmu. Sealt tekkis huvi ka ise lauljana bändi kokku panna ja enda valitud tekste viisistada. Tekstid valisin suures osas August Sanga luulekogust „Võileib suudlusega“, mis väga kõnetas. August Sanga küpset luulet iseloomustab värssi erakordne lihtsus, loomulikkus ja ladusus. Eesti värss kui väljendusvahend on selles jõudnud seni ületamata klassikalise täiuseni. (Väljataga 2004) Luuletused „Sula“ ja „Vana tarkus“ on ka tänaseni viisistatult minu repertuaaris kasutusel.

Bändi ei sündinud, aga algasid muusikaõpingud Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis (edaspidi Elleri muusikakool) rütmimuusika erialal, põhipilliks hääl. Pärast lõpetamist jätkasin õpinguid samal erialal Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias (edaspidi TÜ VKA).

1.1. Looming Elleri muusikakoolis

Oma esimesed laulud koos tekstidega kirjutasin ja esitasin avalikkuse ees Elleri muusikakooli rütmimuusika omaloomingukonkursil ERMO. Osalesin kõigil kolmel aastal, mil seal õppisin, ja lugudeks olid „Minu pahe“, „Remember“ ning „What do you mean when you say love?“. Laulude alusmaterjaliks oli minu enda kirjutatud tekst, mis sündis enamasti koos meloodiaga. Saate kujundasid oma tagasihoidlikele oskustele tuginedes bassiriffide, mis meloodiat toetas ning väga keerilist harmooniat ei nõudnud. Tagasivaatavalt tuleb tunnistada, et lood muutusid ka üha pikemaks ja mitmeosalisemaks, seega oli muusikateadlikul inimesel neid oma lihtsuses ilmselt üsna raske kuulata. Mõistsin, et minu loomingul pole edu ja kuigi need olid alles

esimesed katsetused laulukirjutajana, loobusin mõneks ajaks sellest tegevusest teadlikult, et end muusikateoreetilisest küljest rohkem arendada.

1.2. Looming TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias

Minu esimeseks erialaõpetajaks TÜ VKA-s oli Sirje Medell. Juba esimesest tunnist peale suutis ta minus lahti muukida improvisaatori soone. Alustasime muusikateooria esialgu kõrvale jättes emotsioonidele ja visuaalsetele mõttepiltidele üles ehitatud lugude jutustamisele. See avas minu jaoks täiesti uue maailma ja julguse muusikat teha. Artisti võime kogu publikut täielikult köita hetke meeleollu loob väga võimsa etteaste. Esituse meelolu tunnetuse saavutamine algab lauluteksti sisus oleva emotsiooni teadvustamisest. (Weir 2005, lk 28). See ongi tõeline kommunikatsioon ja laulmise päris tähendus: kui inimesed on liigutatud, kui nad tunnevad ja ülistavad kirge enda sees, suhestuvad sellega. (Hamady 2009, lk 2) Ma teadsin ju varemgi, et interpreedilt oodatakse lisaks noodimärkide esitamisele ka emotsiooni edasi andmist, aga nüüd ma oskasin seda poolt spetsiaalselt treenida. Laulupedagoog Made Päts kirjutab oma käsikirjas „Laulmisõpetus“ (2017), et laul on helikunsti üks kaunimaid harusid, kui ta on ideelise sisuga ja seda taotletakse oskuslikkuse, meisterlikkuse, loomuliku lihtsuse ja siirusega. Neid märksõnu olen ka mina püüdnud viimastel aastatel oma esitusviisis rakendada ja meeles pidada. Olen aru saanud, et muusikas on vähem parem kui rohkem ja õpin üha enam lihtsust mitte kartma ja häbenema.

Alustasin oma uut lähenemist loomisele *scat*-laulmisega ehk eesti keeles häikimisega. Viimane tähendabki „häälega improviseerima“. Sellest omakorda tuleb „häikija“ ehk „häälel improviseerija“ ning „häik“ ehk „häälel loodud hetkelugu“. (Poll 2012, lk 14) Sellised häälel loodud hetkelood olid minu õppeprotsessis ja edasises loomingulises arengus väga väärtuslikud. Visuaalse mõtlejana sai mulle kujutluspildis läbi mõeldud loo ja emotsiooni muusikasse ning teksti tõlkimine uueks teadvustatud meetodiks. Proovisin peagi kätt erinevatel loomingukonkurssidel. 2015. aasta kevadel osalesin näiteks Villem Kapi nimelisel soololaulude konkursil Suure-Jaanis, kus pääsesin finaali. Kaks aastat hiljem esitasin Uno Naissoo loomingu- ja interpretatsioonikonkursi finaalis oma loo „I could never be the one“. Kolmandal kursusel sündis minu originaalmuusika projekt Kristiina Päss Blue Gallery, millega astun ka diplomikontserdi lavale.

2. KRISTIINA PÄSS BLUE GALLERY

Kristiina Päss Blue Gallery on muusikaline projekt, mis sündis TÜ VKA-s ja esitab minu loomingut. Projekti koosseis võib olla ajas muutuv.

2.1. Koosseisud ja tegevus

Kui TÜ VKA rütmimuusikute erialaarvestused välja arvata, siis esitasin esmakordselt kontsertolukorras oma loomingut 2016. aasta augustis Maheda Muusika festivalil Kosel. Koosseisus oli Madis Pilt akordionil, Tõnis Koppel kontrabassil ja Karl-Markus Kohv trummidel. Pool aastat hiljem kandideerisin Tudengijazzile koosseisuga Roland Mällo saksofonil, Jaanis Kill kitarril, Villem Rootalu basskitarril ja Kevin Lilleleht trummidel. Esinesime 8. märtsil 2017 Tudengijazzi Tartu laval Ülikooli kohvikus, esmakordselt nime all Kristiina Päss Blue Gallery. (Vt. Foto 1) See oli esimene kord, kui tegelesin aktiivselt endale kui artistile ja oma muusikale kuvandi loomisega. Nii sisuliselt, muusikaliselt kui visuaalselt. Väga suureks tõukeks sai 2016. aasta kevadel läbitud Sandra Sillamaa aine Bändi/Artisti turundamine.

Foto 1. Tudengijazz 2017

2017. kevadel pääsesin esmakordselt oma looga „I could never be the one“ Uno Naissoo nimelise loomingu- ja interpretatsioonikonkursi finaali. Koosseisus olid Roland Mällo saksofonil, Jaan-Eerik Aardam kitarril, Paula Wünsch kontrabassil ja Karl-Markus Kohv trummidel. Samal kevadel panin kokku püsiva koosseisu, et aktiivselt kontserttegevusega alustada. Ansamblistse kuulusid Kaisa Kuslapuu klaveril, Roland Mällo saksofonil, Paula Wünsch kontrabassil ja Kevin Lilleleht trummidel. 15-18 mai toimus esimene kontserttuur kolmes Eesti linnas – Viljandis, Tallinnas ja Tartus (Vt. Foto 2). Sama aasta oktoobris valmistasin ette nädalase bändilaagri samale koosseisule. Selle aja jooksul tegime palju proove, õppisime uusi lugusid, käisime fotosessioonil, salvestasime 3 loo demod ja andsime Viljandis ja Võrus kontserdid. (Vt. Foto 3) Seekord oli repertuaaris ainult minu omalooming.

Foto 2. Kristiina Päss Blue Gallery kontsert Philly Joe's jazziklubis

Foto 3. Kristiina Päss Blue Gallery kontsert Fellini kohvikus

2.2. Kontseptsioon

Kristiina Päss Blue Gallery on muusikaline projekt, mis esitab minu loomingut. Koosseisu nimi Sinine Galerii ilmestab visualiseeritud jutustuste muusikasse tõlkimise protsessi, mis laval publikule taaskord piltideks maalitakse. Iga laul on omaette lugu, millel on väga selge sisu ja sõnum. Blue Gallery lugusid on reeglina väga lihtne visuaalselt taaslavastada ehk fotol või maalil kujutada. Loomulikult jääb kuulajale oma tõlgendamisvabadus. Kontserti kuulates peaks publikul tekkima pildinäitusel viibimise tunne, kus sul on aega igasse töösse eraldi süveneda ja iseenda emotsioonidega tegeleda.

3. KONTSERDI REPERTUAAR

Minu diplomikontsert kannab pealkirja „Su virvete taga“ ja koosneb kuuest omaloomingulisest laulust.

Lugude esitamise järjekord kontserdil:

1. „Mets“
2. „Aed“
3. „Ma seisan su pajupuu all“
4. „I could never be the one“
5. „Vana tarkus“
6. „Hommik“.

3.1. Kontserdi kontseptsioon

Kontserdkavas „Su virvete taga“ tulevad esitusele muusikalised jutustused erinevatelt naistelt. Olen andnud oma lauludes sõna naisele, kes on surivoodil (lugu „Hommik“), naisele, kes tunneb kaasa oma austajale, kuna ei suuda tema tunnetele vastata (lugu „I could never be the one“), naisele, kes on kogenud vägivalda (lugu „Aed“). „Su virvete taga“ on püüd rääkida teemadest, millest tavaliselt ei ole kombeks rääkida. Nendest teemadest, mis ei pääse nõ. esikaanele, kuna ühiskonnas peetakse seda paratamatuseks, tabuks või lausa normaalseks. Nende naiste mure jääb justkui virvenduseks veepinnal. Oma kontserdiga viin ma kuulaja emotsionaalsele retkele uurima lugusid, mis on nende virvete taga.

Kontsert on üles ehitatud nii, et lugude vahel ei ole pause. See sümboliseerib seda, et kõik on omavahel seotud ja et inimesed seisavad oma erinevate lugudega üksteisele palju lähemal kui nad võiksid arvata.

3.2. „Mets“

Lugu „Mets“ (Vt. Lisa 1) tuleb esitusele *à capella*, ehk ilma saateta. See on lühike laul, mis peegeldab väga hästi minu muusikalist emakeelt ja füüsilist päritolu. Muusikaliselt on meloodias aimata Olav Ehala helikeelt, kuna olen tema lugusid kuulates üles kasvanud. Sisuliselt olen selles loos püüdnud ülistada meie kaduvaid metsi, mille keskel ma Lõuna-Eestis oma lapsepõlve veetsin. Loodus on mu elus väga olulisel kohal, seetõttu esitan seda lugu ka ilma saatepillide ja kaunistusteta ning võimalikult lihtsa ja sirge tooniga. Soovin kontserdi alustada vokaaltehniliselt naturaalselt ja ausalt ennast avades, justkui oma lauluõpingute alguses.

3.3. „Aed“

Lugu „Aed“ (Vt. Lisa 2) valmis 2017. aasta oktoobris ja on selle kontserdi kõige uuem laul. Selle loo teksti esimesed salmid valmisid paar aastat varem, kuid oma rütmilise keerukuse poolest tundus mulle esialgu võimatu neid viisistada.

Kivi kivile on laotud
ja jaotub mu kaotus
kui müüriks saab viimane kild.

Kõik su magusad sõnad
ja teravad komad
peab kinni see kivine pind.

Viisin töö lõpuni koos ülejäänud teksti kirjutamisega vajadusest uue loo järele. Loo harmoonia viimistlemisel küsisin nõu pianist Kaisa Kuslapuult. Kontserdil esitan seda lugu jazz trio ja viiuldajaga. Lisasin noodikirja viiulipartiid ja kirjutasin viiulile, klaverile ja kontrabassile välja lisa intro. Uus intro on mingis mõttes ka intro kogu järgnevale kontserdile, kujutades vestlust, kus mitu inimest kaanonina korraga oma lugu jutustavad. Nii muutub sisu vaid arusaamatuks virvenduseks ja väga keeruline on neid lugusid eraldi tajuda. Seepärast alustangi iga loo rääkimist ühekaupa. Selles loos mängib soolo Jorma Toots klaveril.

3.4. „Ma seisan su pajupuu all“

Lugu „Ma seisan su pajupuu all“ (Vt. Lisa 3) on esimene lugu, mille olen salvestanud. See valmis teisel kursusel. Teksti olin kirjutanud ühe tunniga suvel Tartus inspireerituna Emajõeest. Meloodia valmis kohe koos tekstiga. Hiljem ühendasin selle ühe teise muusikalise ideega, mis sai laulu läbivaks kõrvalmeloodiaks. Esimest korda esitasin seda TÜ VKA rütmimuusikute erialaarvestusel koosseisus Aare Külamaa klaveril, Villem Rootalu kontrabassil ja Karl-Heinrich Arro *beatbox*’imas. Selle loo esitamisel vajasin ka helitehniku, Karl-Elias Tederi lisaabi. Nimelt püüdsid loo keskel olevale vokaaloolole järgneva vokaliisi kinni hoopis klaveri sisse paigutatud mikrofonid. Püüdsin tabada efekti, kus klaveri sisse lauldes hakkavad klaverikeeled kaasa resoneerima. Selleks oli vaja pianistil all hoida pide pedaali, mikrofonid pidid paiknema võrdlemisi madalal ja ka laulma pidi madalalt teatud nurga all. Eesmärgiks oli imiteerida jõe aeglast voolu ja üksikuid huikeid, mis rõhutavad olukorra süngust ja võimsust. Helipilti toetasid kontrabass poognaga ja pianisti sõrmede klõbin klaveri madalatel kehtel. Samasugune nägi välja ka salvestamise protsess, kus hiljem erinevad vormi osad kokku monteeriti.

Kontserdil kuuleb muusikalist jõeimitatsiooni hoopis loo alguses ehk üleminekuna eelmisest loost. Jazz trio mängustiil on minimalistlik, jättes tekstile ja kergele vokaalile ruumi. Loo lõpetab kajana kaduv meloodiline motiiv vokaalil. Tekib ruum järgmisele jutustusele.

3.5. „I could never be the one“

Lugu „I could never be the one“ (Vt. Lisa 4) on ballaad, mis muutub poole peal svingiks taktimõõduga 6/8. Loos on kaks soolot, mis vahetuvad läbi modulatsiooni – vokaali- ja klaverisoolo. Selle loo originaalile lisasin kontserdiks viiuli saatepartii, mis loob dialoogi vokaalse meloodiaga. Tegu on vastamata armastuse looga vastaja vaatepunktist, kus kahakõne on teemakohane. Sisuline taotlus oli kirjutada võimalikult kurb lugu.

Lugu valmis Uno Naissoo nimeliseks interpretatsiooni- ja loomingukonkursiks 2017. aasta kevadel. Kirjutasin selle ühele oma tekstiga vokaalimprovisatsiooni salvestisele põhinedes. Arendasin teksti ja lisasin harmoonia.

3.6. „Vana tarkus“

Lugu „Vana tarkus“ (Vt. Lisa 5) on kirjutatud August Sanga samanimelisele tekstile. See on ainus lugu kontserdil, mille sõnu pole ma ise kirjutanud. Luuletus „Vana tarkus“ sai viisistatud enne muusikaõpingute alustamist (Vt. Pt. 1. Loomingulise tegevuse areng muusikas).

Mitu tundi tuuris kõne,
aga jutt kui olla aus,
külmavärinad tõi peale.
Siiski mürises aplaus.

Nii ka väljas pakasega
töömees käsi kokku taob.
See on juba vana tarkus –
külmatunne kohe kaob.

Kuigi jutt ei paku mõnu,
seda rohkem plaksuta.
Nii ka pärast külmi sõnu
sooja saad sa maksuta.

Meloodia on väga lihtne, harmoonia samuti. Lugu on üles ehitatud 3/8 taktimõõdule, kus klaver mängib 3/4 taktimõõdus. Tekib liikuv gruuv, mis kasvatab loo A-osast B-osasse justkui ühises kooris refrääni laulma. Nii 2 korda järjest: pärast vokaalisoolot ja viiulisoolot. Lugu lõpeb viimase võimsa kulminatsiooniga trummisoolo saatel. See saab olema kogu kontserdi dünaamiline haripunkt. Ka algab see lugu intensiivse trummisoologa, mis sümboliseerib kirglikku kõnelejat, kellest tekst räägib. Üleminek eelmisest loost trummisoolosse on veidi järsk ja mõjub ehk häirivaltki, kuid see on emotsioon, mida ma selles tekstis leian ja edasi anda püüan.

3.7. „Hommik“

Enne viimast lugu „Hommik“ (Vt. Lisa 6) lakkab muusika, et saaksin tutvustada muusikuid ja öelda oma tänusõnad. Viimane lugu on ka sisuliselt viimane lugu, mille kirjutasin ühe õhtuga pärast teateid pikalt haigusega võidelnud lähedase lahkumisest. Lugu valmis 2017. aasta oktoobris. Olen seda esitanud ansambliga ja korra vokaali-kitarri duona koos toonase erialaõpetaja Marek Taltsiga.

Lugu põhineb diatooniliselt laskuval bassirifil ja lihtsa meloodiaga tekstil. Teksti edasi andmise teeb keeruliseks 5/4 taktimõõt, mis eeldab täpset artikulatsiooni ja meetrumitunnetust.

Dünaamiliselt on tegu kõige õrnema ja õhulisema looga kogu kontserdil. Harmoonia ja bassiriffi liikumine on korduv – nii jääb kogu ruum tekstile, meloodiale ja soolodele. Esimene soolo on vokaalil ja teine kontrabassil.

4. KONTSERDI ETTEVALMISTUS

Minu diplomikontsert toimub 22. mail 2018 kell 19.00 Pärimusmuusika aida väikeses saalis. Kontserdi ettevalmistus algas lugude valimisest ja kontseptsiooni loomisest. Seejärel võtsin ühendust valitud muusikute, visuaali- ja valguskunstnike ning helitehnoloogiga. Kuupäev sai valitud TÜ VKA muusikamaja poolt pakutavate seast akustilise muusika jaoks kõige sobivamas kohas. Kontsert kestab 30 minutit.

4.1. Muusikud

Muusikute valikul lähtusin oma varasemast koostöökogemusest ja muusikute geograafilisest asukohast. Kõige raskem oli leida viiuldaja, kes oleks kokku puutunud rütmimuusikaga, asuks Viljandile lähedal ja poleks prooviperioodil ülemäära hõivatud.

Mulle meeldib, et ansambelis olevad muusikud on osaliselt nii klassikalise kui pärimusliku taustaga, mis peaks Kristiina Päss Blue Gallery'le andma hoopis uue värvingu.

Diplomikontserdi ansamblikoosseisu kuuluvad:

- Elina Kasesalu viiulil
- Jorma Toots klaveril
- Tõnis Koppel kontrabassil
- Karl-Markus Kohv trummidel

Elina Kasesalu on TÜ VKA tudeng pärimusmuusika erialal. Varasem koostöö temaga küll puudub, aga olen kuulnud teda mängimas ja arvan, et ta sobib oma mängustiili poolest väga hästi minu muusikat mängima. Kuna jazzimprovisatsioon ei ole Elina jaoks igapäevane

praktika, siis kirjutasin osad partiid välja. Ta mängib kolmes loos, millest ühes („Vana tarkus“) on viiulil ka soolo osa.

Jorma Toots on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia doktorant ning õpetab nii Elleri muusikakoolis kui ka TÜ VKA-s klaverit. Olen olnud tema õpilane mõlemas koolis. TÜ VKA teisel kursusel olles panin kokku trio „Blue in Blue“ koosseisus mina, Jorma Toots ja Roland Mällo. Selle koostöö põhjal olin oma valikus kindel. Tema klassikaline taust ja suurepärase pädevus jazzpianistina annavad mu lugudele uue kvaliteedi.

Tõnis Koppel on muusik, kes valdab hästi nii kontrabassi kui basskitarri. Lõpetasin temaga koos Elleri muusikakooli rütmimuusika eriala. Tehes Tõnisega palju koostööd tänase päevani, on ta muusikaliselt võitnud mu täieliku usalduse ja soosingu bassistide seas.

Karl-Markus Kohv on muusik, trummiõpetaja ja TÜ VKA vilistlane. Meie koostöö algas minu TÜ VKA-s õppimise ajal. Ta on ka varem minu muusikat mänginud. Karl-Markusel on üsna suur kogemustepagas väga erinevate muusikastiilide viljelemisel. Lisaks kirjutab ta ka ise muusikat, mis tähendab minu jaoks olulist paindlikkust ja loovust prooviruumis.

4.2. Proovid

Proovid toimusid TÜ VKA muusikamajas ja Elleri muusikakoolis. Vajadusel tegime proovi ka osalise koosseisuga. Noodimaterjali jagasin laiali esimeses proovis, kus selgitasin kontseptsiooni, proovigraafikut ja lugude vorme. Edaspidi tegelesime sisu ja detailidega.

Proovides jagasin oma ettekujutust soovitud helipildist tihti visuaalsete sümbolite või emotsioonide kaudu. Et ansambel mõistaks, kuidas mingi lugu peab kõlama, kirjeldasin neile seda lugu või kujutluspilti seal taga. Leian, et see annab minu muusika esitamisel parema tulemuse, kui täpsete muusikateoreetiliste terminitega juhendamine. See annab instrumentalistile teatud vabaduse katsetada. Igal juhul tunneb igaüks neist oma pilli ja selle võimalusi paremini kui mina. Esmakordselt tundsin end mugavalt kujundlikke väljendeid kasutades just selle koosseisuga. Tunnen, et lähen selle koosseisuga lavale enesekindlalt.

4.3. Valguskunstnik

Karolin Tamm on TÜ VKA-s minu kursusekaaslane ja olen tema hea tööga koolis varasemalt kokku puutunud. Usaldan tema professionaalsust, kuna olen valgustuse teemal võhik.

Valguse osas oli minu soov, et lahendus oleks rahulik, lihtne, pigem hämar ja sobiks muusikasse. Karolini sooviks oli proovi kuulata. Kuna proovi ajad ei klappinud tema graafikuga, siis saatsin talle salvestuse kontsertkava läbimängust ja lavaplaani (Vt. Lisa 8). Leppisime kokku aja, mil valgustehnika ülesseadmine algab ja osalen protsessis oma kohalolekuga.

4.4. Visuaalikunstnik

Maria Elisaveta Roosalu on aktiivne TÜ VKA tudeng, kellel on ka varasem erialane töökogemus. Tegime temaga koostööd mullu sügisel IV kursuse kursakontserdi ajal.

Esimene kohtumine Mariaga toimus esinemispaiga üle vaatamisega. Valisime koos välja lava suuna, mis on näoga ukse poole. Selles tellisseinas tuli kardinat tagant välja aknakujuline süvendus, mis toob väga hästi välja Blue Gallery nõ pildid näituselt ideed. Järgnes pikem vestlus kontserdi kontseptsioonist ja lugude temaatikatest. Arutlesime sümbolite ja märksõnade üle, mis võiks Mariat visuaalide koostamisel aidata. Nendeks olid loodus, lihtne, must-valge, virvendus, abstraktne, naturaalne, nukker. Rääkisime ka plakatist, (Vt. Lisa 7) mille jaoks leppisime kokku fotosessiooni Vilma stuudios. Järgmisel kohtumisel aidas saime katsetada erinevaid projektsiooni kujundeid ja suurusi. Otsustasime tellisakent katva suure ringi kasuks, mis paikneb lava taga keskel.

Fotosessioonil oli eesmärgiks tabada minu portreed läbi virvenduste, et rõhutada pealkirja „Su virvete taga“ olevat kontseptsiooni. Riietusin musta, et jätta mustas stuudios ruumi vaid näole. Maria katsetas pildistamist läbi lihvitud klaaskivikeste. Ta hoidis erineva kujuga mitmetahulist kivikest objektiivi ees rippumas ja see andis kohe suurepärase oodatud efekti. Valisime välja foto Pärimusmuusika aida kodulehele kontserdi tutvustuseks, teise foto plakatiks ja kolmanda Facebook'i kaanepildiks ürituse päisesse. Jäin tulemusega väga rahule.

Saatsin Mariale salvestuse läbimängust proovis, et see aitaks tal ettevalmistustel õige meeleolu luua. Esimene läbimäng koos muusikutega toimub kontserdi päeva pärastlõunal.

4.5. Helikunstnik

Riho Luhter on minu helitehnoloogia tudengist kursusekaaslane TÜ VKA-s. Oleme varasemalt koolitööde raames viljakat koostööd teinud ja hindan tema ettevalmistatust ja maitset. Sain osaleda tema lõputöö praktilise osa protsessis, mis lõi väga hea pinnase ka tulevaseks koostööks.

Rääkisin Rihole koosseisust ja saatsin hiljem lavaplaani, tehnilise raideri (Vt. Lisa 8) ja salvestuse läbimängust proovis. Leppisime kokku, et valitud väikesesse ruumi vajaliku optimaalse monitoride arvu otsuse teeb siiski Riho kohapeal.

KOKKUVÕTE

Minu diplomikontsert „Su virvete taga“ toimub 22. mail 2018 kell 19.00 Pärimusmuusika aida väikeses saalis.

Kontserdi eesmärgiks on esitleda TÜ VKA-s õppimise ajal loodud omaloomingut ja näidata loomingulist ning vokaaltehnilist arengut läbi nelja aasta. Samal ajal teen ma uue koosseisuga oma muusikale värskenduskuuri, mis aitab mul oma muusikalist projekti turvalisest koolikeskkonnast välja viia.

Loov-praktilise lõputöö kirjalikus osas annan ma ülevaate oma esimestest sammudest laulukirjutamises enne muusikaõpinguid ning muusikaõpingute ajal Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis ning Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias. Kirjutan lähemalt vokaalimprovisatsiooni tähtsusest oma loomingulise tööprotsessi arengus.

Teises peatükis kirjeldan lähemalt oma muusikalise projekti Kristiina Päss Blue Gallery tekkelugu ja arengut diplomikontserdini välja.

Kontserdiks valisin lood, mis haakusid kontseptsiooniga ja moodustasid omavahel kõige parema ja piisavalt mitmekülgse terviku. Kontsertkavas „Su virvete taga“ tulevad esitusele muusikalised jutustused erinevatelt naistelt teemadel, mis on igapäevaselt meie ümber, kuid justkui ei paistagi välja. Need lihtsad ja rasked asjad, millest enamasti ei räägita ning jäävad justkui virvenduseks veepinnal. Oma kontserdiga viin ma kuulaja emotsionaalsele retkele uurima lugusid, mis on nende virvete taga.

Lõpetuseks kirjeldan ma kontserdi ettevalmistusprotsessi.

Olen õpingute ajal Viljandis leidnud ülesse oma loomingulise raja, andnud sellele näo ja sisu ning soovin selle tervikuga, mille nimi on Kristiina Päss Blue Gallery edasi töötada.

KASUTATUD ALLIKAD

Hamady, J. 2009. The Art of Singing. Discovering and Developing Your True Voice. USA: Hal Leonard Corporation

Poll, A.-L. 2012. Häälemängud. Tallinn: EMTA

Päts, M. 2017. Laulmisõpetus. Tallinn: EMTA

Väljataga, M. 2004. August Sang, lihtsuse luulendaja. *Eesti Päevaleht*, 04.06.2004

Weir, M. 2005. Jazz Singers Handbook. The Artistry and Mastery of Singing Jazz. USA: Alfred Publishing Co, Inc.

Õunapuu, L. 2018. Kirjalike tööde vormistamise juhend. Viljandi: TÜ VKA

LISAD

Lisa 1 „Mets“

METS

KRISTINA PÄSS

LAULVALT

SU VAI - RU-SE SÜL - LE MA PEI - TA VÕIN O-MA VÄ - SI-NUD PEÄ. NII

5 TU - LEN, KUIS O - LEN JA HEI - TA VÕIN EN-DALT MAS - KI-DE REA.

9 MA Ü-LES JA AL - LA KÄIN NEID RA-DU, KUS TEE - LE LÄIND KEE - GI SIIT

13 RAU - GE - LE, JÄL - JED ON MAAS.

15 NEID RA-DU VAID ÜR - SI KÄIN. NEID RA-DU, KUS TEE - LE LÄIND KEE - GI SIIT

19 RAU - GE - LE, JÄL - JED ON MAAS.

Lisa 2 „Aed“

AED

BALLAD ♩ = 120

KRISTIINA PASS

The image displays a musical score for the 'Intro 1' section of a piece. The score is written for four instruments: Violin (VLN.), Violoncello (VCL.), Piano (PNO.), and Bass. The key signature is one flat (B-flat major or D minor), and the time signature is 4/4. The score is divided into three systems, each starting with a measure number (5, 9, and 13). The first system includes a 'VIOLIN' part and a 'VCL.' part. The second system includes a 'VCL.' part, a 'PNO.' part, and a 'BASS' part. The third system includes a 'VCL.' part, a 'PNO.' part, and a 'BASS' part. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and includes various rests and phrasing slurs. The 'PNO.' and 'BASS' parts enter at measure 9. The 'VCL.' part continues throughout the section.

COPYRIGHT © KP2017

2 21

VLN.

PNO.

BASS

REPEAT 4X

WHOLE BAND ILLUSTRATES

INTRO 2

25

VLN.

BASS

Dm⁹ Fmaj⁹/E Am⁹/C Am⁹ Bb⁹

29

VLN.

33

VLN.

37

VLN.

41 [A] Dm⁹ Fmaj⁹ Am⁹ Bb⁹

S. SOLO

1. KI - VI KIVI-LE ON MAE TUD. JA JAO-TUB MU KAO - TUB.
 2. KÖIK SU MA-GU-SAO SÖ - NAO. JA TE-RA-VAD KO - MAD.
 3. SIN - NA NÖ-QES-TE TA - HA. VIIß TAL-LA-TUD RA - DA.
 4. MUL EI O - LE SIND VA - JA. KUI SA KO - QU SEE A - JA.

45 Abmaj⁷ Gm⁷ Am⁷ Dm⁷ Dm⁷

S. SOLO

KUI MÖÖ-RIKS SAAB VII - MA-NE KILD.
 PEAS KIN - NI SEE KI - VI-NE PIND.
 SEAL ÖU - NA - PUU ÖI - SI VEEL LOOS.
 MU PEEN-RAIS - SE UMB-ROH-TU TOOD!

49 8

VLN.

S. SOLO

MA E - HI-TAN AE - DA. MA E - HI-TAN AE - DA.

Chords: Dm^7 , $A/C\sharp$, Dm^7/C , Dm^7/B

53

VLN.

S. SOLO

MIS VAL-MIS MU SÜ-DA-ME-VA-LUST JA RÖÖ - MU-DEST KOOS.

Chords: $Bbmaj^7$, Am^7 , $Bbmaj^9$, $E+7$

57

VLN.

S. SOLO

MA E - HI-TAN AE - DA. MA E - HI-TAN AE - DA.

Chords: Dm^7 , $A/C\sharp$, Dm^7/C , Dm^7/B

To CODA

61

VLN.

S. SOLO

KUS SIR - QU-VAD KÖR-VU - TI NÖ-QES JA ROOS.

Chords: $Bbmaj^7$, Dm^9 , $Fmaj^9$, Gm^7 , Am^7 , Dm^7

REPEAT 4X

WHOLE BAND ILLUSTRATES

65 CODA

BASS

Chords: Dm^9 , $Fmaj^9/E$, Am^9/C , Am^9 , Bb^9

Lisa 3 „Ma seisan su pajupuu all“

MA SEISAN SU PAJUPUU ALL

INTRO

5

1. 2.3.

(MELOODIA LAULDA TEKSTIPÕHISELT)

MA
MA
MA

10 Cm Bbmaj7

SEI - SAN SU PA - JU - PUU ALL.
IS - TUN SU PA - JU - PUU ALL.
LA - MAN SU PA - JU - PUU ALL.

14 F7/A Abmaj7 Gm7

TA
MU
MU

18 Cm Bbmaj7

KOL - LAS - TE AR - MU - NUD HUUL - TE - GA
JAL - GE EES ÕR - NAD PITS - KAR - DI - NAD
SU - LE - TUD SIL - MI - LE PI - SER - DAB

22 F7/A Abmaj7 Gm7

MIND SUUD - LE - MA TI - RUB. MUL ON
TA VOO - LA - MA LAO - TAB. VIB
TA PÄI - KE - SE LEM - BUST. TA

26 Cm Bbmaj7

SÕL - MI - TUD LE - PIN - GUD TOUL - TE - GA
JÕ - GI - MU SÕ - BER - NEED KAU - GE - LE
KE - RA - JAS VÕ - RA MUL MEE - NU - TAB

30 $F7/A$ $A\flat m\sharp 37$ $Gm7$

SEE LUH - TU - MA RI - PUB.
JA SIL - MA - PIIR KAO - TAB.
SU KIRG - LIR - KU EM - BUST.

34 $Gm7/F$ PAUS Cm

MA SEI - SAN SU PA - JU - PUU ALL.
MA IS - TUN SU PA - JU - PUU ALL.
MA LA - MAN SU PA - JU - PUU ALL.

SOOLO

OUTRO

39 PAUS Cm

MA PUH - KAN SU PA - JU - PUU ALL.

44 $B\flat m\sharp 37$ $F7/A$

48 $A\flat m\sharp 37$ $Gm7$ Cm

52 $B\flat m\sharp 37$ $F7/A$

56 $A\flat m\sharp 37$ $Gm7$ $Gm7/F$

60 PAUS

PUH - KAN - SU PA - JU - PUU ALL.

Lisa 4 „I could never be the one“

I COULD NEVER BE THE ONE

LENTO $\text{♩} = 50$

A $B_m^{(Add9)}$ $G(\sharp 11)$ E_m^{13} $F\sharp 7$

I JUST FOUND A TRACE OF LO-VE_ SNEA-KIN'ROUND THE COR NER_ OF YOUR EYE BUT

B $B_m^{(Add9)}$ $G(\sharp 11)$ E_m^{13} $F\sharp 7$

I MUST TEL-L YOU THERE IS NOT-HING, NOT-HING YOU CAN DO TO

9 G^{maj7} $F\sharp 7$ $E7$ D^{maj9} $F\sharp 7(\sharp 5)$

CHANGE MY MIND, TO CHANGE MY MIND, TO CHANGE MY

14 $B_m^{(Add9)}$ $G(\sharp 11)$ E_m^{13} $F\sharp 7(\sharp 9)$

A1 MIND.

18 $B_m^{(Add9)}$ $G(\sharp 11)$ E_m^{13} $F\sharp 7$

YOU CAN'T HEAR THE SOUND OF MU-SIC A-NY MORE BLUE..THAT I CAUSED IS TEA RING YOU A PART, BUT

22 $B_m^{(Add9)}$ $G(\sharp 11)$ E_m^{13} $F\sharp 7(\sharp 9)$

I COULD NE-VER BE THE ONE, COULD NE-VER BE THE ONE, THAT YOU WERE LOO-KING FOR.

B2 G^{maj7} $F\sharp 7$ $E7$ D^{maj9} $F\sharp 7(\sharp 5)$

CHANGE MY MIND, YOU CHANGE MY MIND, YOU CHANGE MY(MIND)

2 SWING ♩ = 100

SOLO ON CUE

31 $B_m^{(add9)}$ $G(\sharp 11)$ E_m^{13} $F\sharp 7(b9)$ $B_m^{(add2)}$ $G(\sharp 11)$ E_m^{13} $F\sharp 7(b9)$

35 $C_m^{(add9)}$ $A\flat(\sharp 11)$ F_m^{13} $G7(b9)$ $C_m^{(add2)}$ $A\flat(\sharp 11)$ F_m^{13} $G7(b9)$ $F\sharp 7(\sharp 5)$ ON CUE

40 VOCAL PICK UP $G(\sharp 11)$ CONTINUE WITH SWING

44 E_m^{13} $F\sharp 7$

48 $B_m^{(add9)}$ $G(\sharp 11)$

52 E_m^{13} $F\sharp 7$

56 $Gm\sharp 7$ $F\sharp 7$

60 $E7$ $Dm\sharp 9$

64 $F\sharp 7(\sharp 5)$ $B_m^{(add9)}$

68 $G(\sharp 11)$ E_m^{13} $F\sharp 7(b9)$

Lisa 5 „Vana tarkus“

VANA TARKUS

KIRSTINA PÄSS

♩ = 100

INTRO B♭(SUS2) 8va

5 Dm⁹ (8)

(A) 9 B♭(SUS2)

13 Dm⁹ 1

17 2. Dm⁹ 5 8

(B) VAMP ON CUE

19 Dm¹³/G A_m7(♯9) Dm¹³/G A_m7/B 6 8

23 Dm⁹ Dm¹³/G

Lisa 6 „Hommik“

HOMMIK

SWING ♩ = 100 KASTINA PÄSS

INTRO Bm^9 $Gmaj^9$ Em^9 $F\sharp^7$ $A\sharp^07$

5 Bm^9 $Gmaj^9$ Em^9 $F\sharp^7$ $A\sharp^07$

VAL - GES TOAS DO-TAB HOM-SET ÜKS VÄI - KE TÜD-RUK.
 ÕI - GE PEÄ TU-LEB VAL-GUS. SA TEAD, TA TU-LEB.

9 Bm^9 $Gmaj^9$ Em^9 $F\sharp^7$ $A\sharp^07$

VEEL EI TEA, KAS TA MAL-DAB, SEST AEG ON VA-LUS.
 NII ON HEA, KUI TA VAL-GUS. SU PEÄ-LE U-NES.

13 Bm^9 $Gmaj^9$ Em^9 $F\sharp^7$ $A\sharp^07$

AN-DEKS AND-MA NÜÜD EI PEÄ, SEST KÕIK NÄIB HEA. KAU-A LÄ-HEB VEEL, EI TEA.
 AE - GA - MÕÜ-DA SE - DA TEED, KUI PÄR-LID KEES, HÄ-MA-RU-SES VEE-RE - ME.

17 Bm^9 $Gmaj^9$ Em^9 $F\sharp^7$ $A\sharp^07$

VAL - GES TOAS DO-TAB HOM-SET ÜKS VÄI - KE TÜD-RUK.
 ÕI - GE PEÄ TU-LEB VAL-GUS. SA TEAD, TA TU-LEB

21 Bm^9 $Gmaj^9$ Em^9 $F\sharp^7$ $A\sharp^07$

CODA

25 $F\sharp^7$ Bm^9 $Gmaj^9$ Em^9 $F\sharp^7$

VAL - GESTOAS DO-TAB HOM-SET ÜKS VÄI - KE TÜD-RUK.

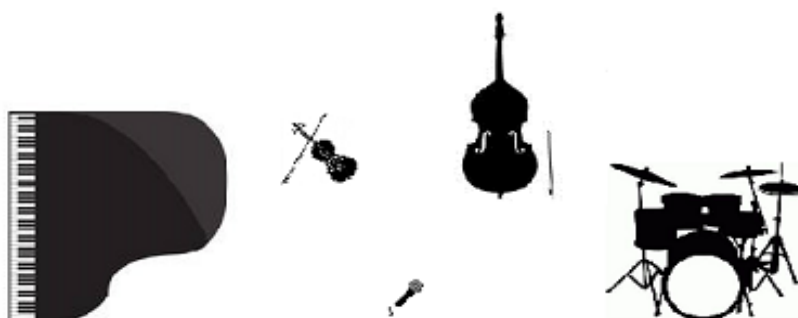
COPYRIGHT © LP

Lisa 8 Lavaplaan ja tehniline raider

Lavaplaan ja tehniline raider

Kristiina Pässi diplomikontsert „Su virvete taga“ 22.05.2018. a kell 19:00 Pärinusmuusika aida väikeses saalis.
Lava asub ukse vastasseinas.

Koosseis:

Kristiina Päss - vokaal
Elina Kasesalu - viiul
Jorma Toots - klaver
Tõnis Koppel - kontrabass
Karl-Markus Kohv – trummid

Tehniline reider helitehnik Riho Luhterile:

- PA koos mikserpuldi ja kaabeldusega
- Mikrofonid trummikomplektile: overheadid, soolotrummi mikrofoni, basstrummi mikrofoni
- Vokaali mikrofoni (näiteks SM58 või Beta 58) koos standiga
- Kontrabassi võimendi (või DI-box paralleelselt)
- Akustiline klaver koos tooliga (saalis olemas)
- Mikrofonide stereopaar klaverile
- DI-box viiulile
- 5 monitori
- 3 noodipulti

SUMMARY

My diploma concert called „Behind Your Flickers“ will take place on 22th of May 2018 at 7 PM in small hall of Pärinusmuusika Ait.

The aim of the concert is to present my original music created while studying in University of Tartu Viljandi Culture Academy, and show creative and vocal development through those four years. At the same time, I'm updating my music with new musicians, which helps me take my musical project out from a safe school environment to the real world.

In writing part of this creative and practical graduation thesis I am giving an overview of my first steps in songwriting before and while studying music in Eller music school and UT VCA. I write more about the importance of vocal improvisation in the development of my creative work process.

In the second chapter, I am describing in detail the origin and the development of the musical project Kristiina Päss Blue Gallery as far as the diploma concert.

For the concert, I chose the songs that connected with the concept and formed the best and most versatile whole with each other. The concert program "Behind Your Flickers" will feature musical stories from various women on topics that are around us everyday but seemingly out of sight. These simple and difficult things, which are mostly not spoken of, and remain as if they were flickering on the surface of the water. With my concert, I give the listener an emotional tour to explore the stories behind those flickerings.

Finally, I will describe the preparation process for the concert.

During my studies in Viljandi, I have discovered my creative path, gave it a face and content, and I wish to continue working with this musical project of mine called Kristiina Päss's Blue Gallery.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kristiina Päss

(sünnikuupäev: 27.01.1985)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Minu virvete taga“, mille juhendaja on Iñaki Sandoval Campillo,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 21.05.2018